12.

Teātri Latvijā

Valmieras Drāmas teātris

Pamatinformācija:

Adrese – Lāčplēša iela 4, Valmiera, LV-4201

Arhitekts – Modris Ģelzis

Dibināts – 1923. gadā

Direktors – Evita Sniedze

Zāles: Lielā zāle – 443 vietas; Apaļā zāle – 100 vietas; Mansards – 100 vietas.

Valmieras Drāmas teātris ir vienīgais profesionālais teātris Valmierā un visā Vidzemē. Tā pirmssākumi meklējami jau 1919. gadā, kad tika dibināts Valmieras Padomes teātris. Pēc Otrā pasaules kara teātri nosauca par Leona Paegles Valsts Valmieras drāmas teātri un to vadīja Pēteris Lūcis. Vairākas nozīmīgas izrādes Valmieras teātrī ir iestudējuši režisori Oļģerts Kroders un Māra Ķimele. Pašreiz teātri vada direktore Evita Sniedze.

Valmieras Drāmas teātris ir vienīgais profesionālais teātris Valmierā un visā Vidzemē. Tā pirmssākumi meklējami jau 1919. gadā, kad tika dibināts Valmieras Padomes teātris. Pēc Otrā pasaules kara teātri nosauca par Leona Paegles Valsts Valmieras drāmas teātri un to vadīja Pēteris Lūcis. Vairākas nozīmīgas izrādes Valmieras teātrī ir iestudējuši režisori Oļģerts Kroders un Māra Ķimele. Pašreiz teātri vada direktore Evita Sniedze.

Kopš 1999. gada teātrī notiek Rūdolfa Blaumaņa teātra festivāls, ko rīko reizi trijos līdz piecos gados.

Daugavpils teātra vēsture sniedzas XIX gadsimta piecdesmitajos gados, kad 1856. gadā Dinaburgā (tagadējā Daugavpilī) tiek nodibināts Krievu dramatiskais teātris – pirmais krievu

teātris Latvijā. Teātri nodibināja un uzturēja Daugavpils cietokšņa galvenais inženieris Nikolajs Hagelstroms – aizrautīgs teātra cienītājs.

1988. gadā, Atmodas laikā, ar Daugavpils pašvaldības un sabiedrības aktīvu atbalstu notiek Daugavpils teātra atjaunošana. Par galveno režisoru tiek iecelts Nauris Klētnieks. Tiek uzņemti divi aktieru kursi latviešu un krievu trupā, kuru pedagogi ir režisori Pēteris Krilovs un Anna Eižvertiņa. Veidojas mākslinieciski spēcīgi iestudējumi, izaug talantīgi aktieri, jaunais teātris gūst spožus panākumus viesizrādēs Rīgā, tomēr 1995. gadā latviešu trupas aktieri pāriet darbā uz Rīgas teātriem un latviešu teātris Daugavpilī atkal beidz savu darbību.

1996. gadā uz Daugavpili no Valmieras atnāk enerģiskais režisors Valentīns Maculevičs. Ar palikušajiem krievu trupas aktieriem viņš veido jaunu Daugavpils teātri. 1999. gada rudenī ar Daugavpils domes atbalstu Daugavpils Universitātē tiek uzņemts jauns aktieru kurss. No 2001. gada Daugavpils teātri vada Inese Laizāne. Uz patstāvīgu darbu Daugavpils teātrī ienāk režisors Harijs Petrockis. 2002. gadā Daugavpils teātrī ienāk jauns latviešu trupas sastāvs. No šī brīža teātrī pilnvērtīgā sastāvā darbojas gan krievu, gan latviešu trupas.

2007. gada oktobrī teātrī tiek veikts apjomīgs remonts: tiek atjaunota skatītāju zāle, kafejnīca, vestibils un lielā teātra skatuve, tostarp arī skatuves ripa. Remonts pabeigts 2009. gada maijā.

Liepājas teātris ir vecākais joprojām pastāvošais latviešu profesionālais teātris, kas dibināts 1907. gadā . Pašlaik teātra režisori ir Dž. Dž. Džilindžers, Ģirts Ēcis, Ivars Lūsis, Juris Rijnieks, Lauris Gundars, Rolands Atkočūns un Valdis Lūriņš.

Laika gaitā teātrim ir bijuši dažādi nosaukumi, bet tā pašreizējais nosaukums ir kopš 1998. gada.

Jau no 19. gadsimta beigām Liepājā darbojās vācu teātris. Liepājas latviešu teātri atvēra 1907. gada 11. martā toreizējā Suvorova ielā (tagad Raiņa ielā 2). Pirmā iestudētā izrāde bija Antona Čehova luga „Tēvocis Vaņa”. No 1912. gada Liepājas latviešu teātrī iestudēja arī muzikālas izrādes. 1912. – 1915. gadā toreizējā Hagedorna ielā (tagad Teātra ielā 4) uzcēla jaunu teātra ēku neoklasicisma stilā ar 600 skatītāju vietām. Pēc vācu okupācijas Pirmā pasaules kara laikā 1915. gadā Liepājas latviešu teātris pārtrauca darbību, bet Jaunā teātra

ēkā notika izrādes vācu valodā. Pēc Vācijas kapitulācijas 1918. gada 7. decembrī Liepājas teātrī atjaunoja izrādes latviešu valodā. 1934. gadā Liepājas Jauno teātri apvienoja ar Liepājas operu un izveidoja „Liepājas pilsētas drāmu un operu".

Otrā pasaules kara laikā 1944. gadā teātra ēka izdega, bet drīz tā tika atjaunota. Liepājas teātra nosaukums 1945.– 1950. gadā bija Liepājas Muzikāli dramatiskais teātris, to vadīja Kārlis Piesis. 1950. gadā to pārdēvēja par Liepājas drāmas teātri, 1957. gadā – atkal par Muzikāli dramatisko teātri, bet 1963. gadā – par Liepājas teātri. Šajā laikā teātri vadīja Žanis Brasla (1950–1952) un Nikolajs Mūrnieks (1952–1968).

1967.–1974. gadā Liepājas teātrī strādāja Imants Kalniņš; tika iestudētas muzikālas izrādes „Princis un ubaga zēns" (1968) un „Trīs musketieri" (1969) ar Imanta Kalniņa dziesmām un ar Viktora Kalniņa vārdiem. Galvenais režisors šajā laikā bija Andrejs Migla (1968–1974), pēc viņa Oļģerts Kroders (1974-1989), Herberts Laukšteins (1989–1997) un Juris Bartkevičs.

Dailes teātris ir profesionāls latviešu teātris, kas dibināts 1920. gada 19. novembrī Rīgā, Lāčplēša ielā 25 (tagad tur atrodas Jaunais Rīgas teātris). Dailes teātra pirmā izrāde bija Raiņa lugas „Indulis un Ārija" iestudējums. Teātra galvenais režisors no tā dibināšanas līdz 1965. gadam bija Eduards Smiļģis. Kopš 1977. gada teātris atrodas Brīvības ielā 75, ēkā, kuru projektējusi latviešu arhitekte Marta Staņa. Pašlaik Dailes teātra mākslinieciskais vadītājs ir Dž. Dž. Džilindžers.

Eduarda Smiļģa laika teātris iekļauts Latvijas kultūras kanonā, bet kanona arhitektūras un dizaina sadaļā iekļauta arī teātra ēka.

Jaunais Rīgas teātris (JRT) ir profesionāls latviešu teātris, dibināts 1992. gadā. Tas atrodas Rīgā, Lāčplēša ielā 25, kur 20. gadsimta sākumā atradās Rīgas Jaunais teātris, pēc tam no 1920. gada līdz 1979. gadam Dailes teātris un līdz 1992. gadam Jaunatnes teātris.

JRT pirmais mākslinieciskais vadītājs no 1992. līdz 1997. gadam bija Juris Rijnieks. Kopš 1997. gada teātra galvenais režisors ir Alvis Hermanis. JRT strādā tādi aktieri kā Vilis Daudziņš, Kaspars Znotiņš, Baiba Broka, Andris Keišs, Guna Zariņa, Gundars Āboliņš.

Latvijas Nacionālais teātris dibināts gadu pēc Latvijas Republikas proklamēšanas – 1919. gada 30. novembrī.

Nacionālā teātra īpatnība jeb sava vieta Latvijas teātru kopainā izveidojusies gadu desmitu laikā.

Nacionālais teātris veido izrādes visplašākajam skatītāju lokam saskaņā ar teātra pamatuzdevumu: nodrošināt daudzveidīgu repertuāru un diferencētu biļešu cenu politiku, kas ļauj izrādes noskatīties visiem interesentiem.

Viena no teātra auglīgākajām tradīcijām, kuras sadarbībā ar skatītājiem izveidojusies daudzu gadu laikā un izturējusi laika pārbaudi, ir abonementu sistēma, kas ir mākslinieciski un finansiāli izdevīga garantija. Tā nodrošina, pirmkārt, iespēju visas jaunākās izrādes noskatīties noteiktā laikā pēc to pirmizrādes, otrkārt, izveidot teātra apmeklējumu par savas kultūras dzīves vai ģimenes tradīciju.

Teātris regulāri piedāvā biļešu cenu atlaides dažādām sociālajām grupām, kā arī īpašu akciju veidā.

(Sagatavots pēc tīmekļa materiāliem: www.vikipedia.org; www.teatris.lv)